

Susanna
Tamaro

*Düşünen Bir
Yürek*

2. BASKI

Çeviri: EREN CENDEY

♥ can
deneme

SUSANNA TAMARO
DÜŞÜNEN BİR
YÜREK

Un cuore pensante, Susanna Tamaro

© 2015, Susanna Tamaro

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2016

2. basım: Ekim 2016, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Nükhet Polat

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26

Topkapı-İstanbul

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3257-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750732577

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

SUSANNA TAMARO
DÜŞÜNEN BİR
YÜREK

DENEME

İtalyanca aslından çeviren

Eren Cendey

Susanna Tamaro'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Yüreğinin Götürdüğü Yere Git, 1995

Tek Ses İçin, 1996

Anima Mundi, 1997

Yanıtla Beni, 2001

Aklı Bir Karış Havada, 2002

Rüzgâr Ne Diyor, 2005

Yüreğimin Sesini Dinle, 2006

Luisito, 2009

Sessizlik Bir Erdemdir, 2011

Sonsuza Kadar, 2011

Var Olan Ada, 2012

Her Melek Korkunçtur, 2013

Kökler, Yollar ve Yitik Benler, 2014

SUSANNA TAMARO, 1957'de Trieste'de doğdu. Zor bir çocukluk dönemi geçirdi. 1976'da, 18 yaşındayken Friuli'de tanık olduğu deprem ve 25 yaşındayken geçirdiği ölümcül hastalık, Tamaro'da derin izler bıraktı. Yazmaya 27 yaşında başlayan Tamaro'nun edebiyat dünyasında tanındığı ilk eseri, *Tek Ses İçin* adlı öykü kitabı oldu. İlk kez 1994'te yayımlanan *Yüreğinin Götürdüğü Yere Git* adlı romanı, aylarca liste başı oldu, birçok dile çevrildi, yazarı büyük üne kavuşturdu ve 1995'te beyazperdeye uyarlandı. Tamaro, *Aklı Bir Karış Havada* ve *Anima Mundi* adlı romanları ve *Yanıtla Beni, Rüzgâr Ne Diyor* adlı öykü kitaplarının ardından, 2005'te *Her Sözcük Bir Tohumdur* adlı deneme kitabını yayımladı. 2006'da *Yüreğinin Götürdüğü Yere Git*'in devamı niteliğindeki *Yüreğimin Sesini Dinle*, 2011'de *Sonsuza Kadar* çıktı. Onu yine 2011'de *Var Olan Ada* izledi. Tamaro, 2013 yılında iki esere daha imzasını attı: *Her Melek Korkunçtur* ve *Via Crucis: Meditazioni e preghiere*. 2014'te *Kökler, Yollar ve Yitik Benler* kitabı yayımlandı. Yazar, çok sevdiği kedileri ve köpeğiyle birlikte Orvieto yakınlarında bulunan Porano'daki evinde yaşamaktadır.

EREN CENDEY, İtalyan Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Susanna Tamaro'nun bütün kitaplarının yanı sıra Italo Calvino, Cesare Pavese, Valerio Massimo Manfredi, Roberto Calasso, Dino Buzzati, Marlo Morgan, Daria Bignardi, Margaret Mazzantini ve Umberto Eco gibi yazarların pek çok eserini Türkçeye kazandırdı.

“ İzin verin bu viranenin düşün en yüreği ben olayım.”

Etty Hillesum

“Allah’ı aradığında
Allah senin gözlerinin nazarıdır.”

Mevl n  Cel ledd n-i R m 

İçindekiler

I. Uçma Denemeleri	13
II. Ölçülemeyen Kısım	71
III. Gecenin Karanlığında Bir Deniz Feneri	119

I

UÇMA DENEMELERİ

Bir kız çocuğu!

Susmayı oldukça erken öğrendim.

Mademki ağzımı açtığım anda çevremdekilerin kafasını karıştırıyorum, susayım daha iyi diyordum; yoksa onların benim söylememi bekledikleri şeyleri dile getirmek için çaba göstermem gerekecekti. Kendimi ortama uydurmaya uğraşıyor, ötekilerin ideallerini taklit ediyor, içimdeki kaplanı paçavradan yapılmış bir kediye dönüştürmeye çabalıyordum. Ama beceriksizdim, saftım; yaptığım numaraları bozmak işten bile sayılmazdı.

Farklılık benim için bir övünç kaynağı değil, kurtulmayı canıgönülden istediğim bir safraydı.

Çevremdeki insanları normal olduğuma inandırabildiğim ender zamanlarda mutlu oluyordum. Ben bile zaman zaman bir anlığına kendimi kandırmaktan hoşlanıyordum: herkesin sevindiğine sevinmek, ağlamanın normal olduğu bir şeye ağlamak iyi geliyordu. Rollere uymak, küçük bir çocuk olduğumdan büyüklerin büyük olmalarına izin vermek... Daha doğrusu küçük bir kız çocuğu.

Bir kız çocuğu!

Benim varoluşumun gerçek derinliğinden yıldızlar kadar uzak başka bir şey var mıydı?

Bir kız çocuğu pembeyi ve dantelleri sevmeli, oyuncak bebekleriyle ilgilenmeli, yetişkin kadınlara öykün-

mekten zevk almalı, annesinin makyaj malzemelerini aşırmalı, topukların üstünde devrilene kadar annesinin ayakkabılarını denemeli, hafif konuşmalardan, yaşıtı kızlarla teşhirci yarışmalardan hoşlanmalıydı.

O dönemde kız çocuğu dediğin şirin ve uysal olmalıydı. Bizi ziyarete geldiği zamanlarda dedem gururla, “Evin küçükhanımı,” derdi bana.

Yumuşak kuyruğumun tehditkâr bir ağırlıkla hareket ettiğini kimsenin fark etmemesi mümkün mü, diye soruyordum kendime. Bakışlarımla karşılaştıklarında, ta derinde yanan korları görmemeleri mümkün mü?

Ben, kız çocuğu olmak zorunda kalan bir kaplandım!

Telleri açıkta bir anten

İlkokula başlayana dek kendim için seçtiğim bir erkek adı kullanıyordum. Fakat okul sıralarına oturunca yoklama defterinin insafsız sıradanlığına teslim olmak zorunda kaldım. Derin bir utanç içinde –o dönem pek moda olan bir peynir markasının¹ suç ortaklığında– yabancılaşma boyunduruğu altında yaşamaya başladım.

Adımı seçme şansım olsaydı, kendime Elettra² adını verirdim; çünkü bildim bileli bedenimde ve zihnimde dolaşıp duran aşırı miktardaki elektrik, beni telleri açıkta bir antene dönüştürüyordu.

Anne ve babanın daha yüzünü bile görmedikleri bir varlığa isim seçtikleri o an ne büyük bir gizem barındırır! Bu görevi üstlenmiş bir meleğin varlığına inanırım; o uzun yol sırasında annenin kulağına eğilip o âna dek bilinmeyen bir harf dizimini fısıldıyordur herhalde.

Her doğumun öncesinde küçük bir bildiri ânı yaşanır. Melek adı önerir; o ad, doğacak çocuğun yazgısına adım atmak için aşılacak eşiktir.

1. İtalya'nın Susanna markalı krem peyniri kastediliyor. (Y.N.)

2. Eski Yunancada “kehribar” anlamına gelen *elektron* sözcüğünden türemiş, “parlak” anlamına gelen Elektra isminin İtalyancadaki söylenişi; bilim terminolojisinde “elektrik” sözcüğü kehribarın manyetik özelliğinden esinlenilerek türemiştir. (Y.N.)

Ancak büyüdükçe, yıllar içinde benim aslında blastulanın¹ gelişmeye başladığı andan itibaren gerçekten Susanna olduğumu anladım; bu ad, yürüyüşümde taşıdığım haç ve bana bahşedilen lütuf olacaktı.

Nitekim Susanna İbranicede “beyaz zambak” anlamına gelir ve bu Hıristiyan ikonografisinde saflığı temsil eder.

Eski Ahit’te yer alan Daniel Kitabı, ihanete uğramış bir masumiyetin okumasıdır. Doğa daha da iyisini yapar: Yarattığı kırmızı kınkanatlılar (*Lilioceris lili*) sadece zambakların üzerinde yaşar; fakat çiçeklerin güzelliğiyle ya da mis kokularıyla esirmek için değil, sadece tuvalet ihtiyaçlarını gidermek için yaşarlar orada. Asalakları öldüren ilaçlar kullanılmadığı sürece ağır kahverengi lekelere maruz kalmamış bir zambak bulmak mümkün değildir.

Demek ki dünyada henüz kirlenmemiş, bozulmamış olanı her zaman, her koşulda kirletmeyi seven bir enerji vardır. Psikolojinin sirenlerini izleyerek her yerde var olan bu gücü, onun güzeli dibe batırma ve doğruyu matlaştırma konusundaki sabit arzusunu çok çabuk unuttuk.

1. Havyan embriyosunun gelişmesi sırasında, döllenmiş yumurtanın art arda bölünmesiyle ortaya çıkan hücrelerin oluşturduğu içi oyuk küre. (Y.N.)

*“Karanlığı
loşluğa dönüştürürsek
bir şeylerin ııldadığını
görürüz.”*

Susanna Tamaro çocukluk ve gençlik yıllarına dair kesitler sunarak ötekilerden farklı olan, yalnızlığı seven küçük bir çocuğun dünyayı anlamlandırma süreçlerini paylaşır okurlarıyla. Çocuğun hayata, varoluşu, yaşama, ölüme, inanca, dine dair sorgulamalarının bugünkü Tamaro'nun düşünceleriyle harmanlandığı kitap, aynı zamanda içinde yaşadığımız çağla ve toplumla samimi bir hesaplaşma barındırır: Böylesi acı yüklü, yabancılaşmış bir toplumda kendi yolumuzu nasıl çizebiliriz? Gözümüzü dünyaya açtığımız anda kim olduğumuzu bizim yerimize toplum bize söylerken yüreğimize, kendi özümüze, bilincimize nasıl ulaşabiliriz?

Susanna Tamaro *Düşünen Bir Yürek*'le okurlarına ruhunun güncesini sunuyor. Bu günce, onun sağlam ve gerçeği gizeme kurban etmeyen ama gerçekte gizemi bulan maneviyatını anlatıyor.

